

V spomin Niku Sedeju

(1934–2019)

*Križem svet gredo stopinje,
križem svet gazi po snegu.
Ena izmed njih je moja,
nanjo pada, pada sneg.*

Kajetan Kovič

Minilo je leto od smrti mojega očeta Nika Sedeja, a sledi, ki jih je pustil v Železnikih, Selški dolini in marsikje drugje, ne bledijo. S svojim delom, človečnostjo, pokončno in trdno osebnostjo se je zapisal v spomine mnogih. Ponosen Železnikar je bil.

Da mu ni vseeno za kraj, je dokazoval vse življenje.

... **v otroštvu**, ko je s starši, tremi sestrami in bratom živel na Logu v Gorenjem koncu. Doživel je vojno in z vrstniki preveč korajžno 'nagajal' nemškimi vojakom ter čuval skrivnosti soseda – partizana, ki

je v njihovi hiši pušchal obleke, da so mu jih njegovi domači oprali. Bil je tudi v skupini fantov, ki jih je šolski upravitelj Zupančič pošiljal s tovarnjakom po opeko za novo šolo, kopal je jarke za cevi do nove elektrarne na Racovniku. Kot aktiven predsednik Pionirskega odreda Ratitovec je kraj zastopal v Pionirskem mestu v Beogradu.

... v mladosti, ko se je odločil za poklic orodjarja ter se iz Maribora, kjer je šolanje končal in so mu ponudili službo, raje vrnil domov in se zaposlil v tovarni Niko. V Železnikih je bil mladinec, ki se je s prijatelji in ostalimi člani mladinske organizacije zavedal, da z aktivnim delom lahko tudi oni pripomorejo k razvoju kraja. Pripravljali so predavanja, poskrbeli za kulturne in športne dejavnosti, organizirali izlete ... Pomagal je urejati nogometno igrišče v Njivici in nogomet tudi rad igral. Postal je celo nogometni sodnik ter do svoje smrti ostal zvest navijač tekem v Njivici in podporni član domačega nogometnega kluba. Zelo dejaven je bil tudi v Delavsko prosvetnem društvu Svoboda, kjer je bil nekaj let tudi predsednik. Pripravljali so igre, proslave, skrbeli za kulturni dom, organizirali plese ipd.

... v srednjih letih, ko se je pridružil ustanavljanju delovne organizacije Niko (Niko je bil takrat pripojen Iskri Kranj). Po ustanovitvi so veliko truda vlagali v iskanje ustreznega kadra, da bi spodbudili razvoj proizvodnje. Niko Sedej je bil v tovarni vodja kadrovske službe. Reševal je pomembna vprašanja izobraževanja, štipendiranja, vaještva, zaposlovanja, iskanja stanovanj za zaposlene. Dogovarjal se je z lastniki zemljišč in urejal dokumentacijo, ko so načrtovali gradnjo proizvodne hale v Otokih in obrata v Davči. V začetku sedemdesetih let je prevzel funkcijo predsednika Krajevne skupnosti Železniki. Pod njegovim vodstvom so izpeljali referendum za plavalni bazen in ga leta 1976 tudi otvorili, poskrbeli za javno razsvetlavo, obnovili Kulturni dom, razširili pokopališče, se dogovorili za gradnjo nove pošte, odkupili hišo in v njej uredili vrtec. V tem času je bil tudi predsednik Zdravstvene skupnosti Gorenjske.

Leta 1981 je sprejel delo predsednika občinskega sindikalnega sveta (takrat v Občini Škofja Loka) in se po zaključenem mandatu vrnil v tovarno Niko.

Z nagovorom se je od njega na pogrebu poslovil tudi Peter Polajnar, dolgoletni direktor tovarne Niko in očetov sodelavec: „Pred šestdesetimi leti smo sejali seme, ki je obrodilo bogato žetev. Delovna organizacija, za katero si v mladostnih letih izgoreval, ji polagal temelje za njeno življenje in rast, še vedno zagotavlja kruh mnogim družinam, že vsa leta njenega obstoja. Za tvoj delež ti danes, ob slovesu, izrekam zahvalo v imenu vseh generacij kovinarjev tovarne Niko, ki so uživali in uživajo sadove tvojega dela in doprinos.“

Zvest Železnikom in Selški dolini je svoje delo in aktivnosti posvetil predvsem napredku in pozitivnim spremembam, ki so izboljševale življenje vsem prebivalcem doline. Pomembna vrednota v njegovem življenju je bilo delo in spoštovanje delavcev. Nikoli ni rekel, da so spremembe v kraju le njegovo delo. Vedno je poudarjal moč dogovarjanja in sodelovanja. Deloval je povezovalno. Premišljeno je znal predlagati dobre sodelavce in poti do uresničitve načrtov.

Bil je že Ati, ko sem starejše Železnikarje slišala, da so ga imenovali Miklavž, ker je bil Niko. Kot dedek Mraz pa je nekaj let razveseljeval in obdaroval otroke delavcev tovarne Niko. S svojo vedrino, iskristvostjo in iskrenostjo je hitro navezal stik tudi z najmlajšimi.

... po upokojitvi, ko se je pridružil Združenju borcev za vrednote NOB.

„Niko, od nekdaj si bil pozoren opazovalec, aktivno vpet v dejavnosti – ne le v Železnikih, tudi v širši družbi. Ni ti bilo vseeno, kako se razvija kraj in kako živijo ljudje. Bil si trdnega značaja, skrben, odgovoren človek, ki se odziva na dogodke in spremembe. Po spremembi družbenega sistema v devetdesetih letih se nisi udobno pridružil novim trendom pri razumevanju družbe in zgodovine. Svoja razmišljanja, vprašanja in pobude si javno povedal in napisal. Ugovarjal si medijem in politič-

nim nastopačem, ki so izrabljali vsako priložnost za blatenje in zaničevanje organiziranega odpora slovenskega naroda proti okupatorju in njegovim pomagačem. Niko, zagovarjal si resnico in se nisi oziral na to, komu se boš zameril. Tvoje besede so bile tehtne in upravičene. Tvoji predlogi in zaključki po navadi potrjeni. V ZB za vrednote NOB Škofja Loka si bil predsednik kar 12 let in kar nekaj let tudi v Železnikih. Znal si ceniti dobro opravljeno delo, sprejemati pobude drugih, hkrati pa opozoriti na premajhno zavzetost za skupne cilje. S srcem in dušo si bil predan delu,“ je na pogrebu povedal Viktor Potočnik, predsednik Občinske organizacije ZB za vrednote NOB Železniki.

Bil je dober govorec. Česar mu je bilo polno srce, za tisto je takoj našel prave besede: ali pri slovesu od dr. Franceta Koblarja in pokojnih članov ZB ali na borčevskem srečanju na Puču v Martinj Vrh ali na spominski slovesnosti pri Plečnikovem spomeniku na Bukovškem polju, ki ji je dal naslov Pomni, dolina!, ali na jesenski prireditvi v Žireh, ko je z argumentirano besedo pohvalil organizatorje in nastopajoče.

Delo in projekti, ki jih je organiziral, vodil in uspešno izpeljal, so bili vedno opaženi. Niko je bil v vseh življenjskih obdobjih za trud, dosežke in uveljavljene spremembe tudi nagrajen – z društvenimi, občinskimi in republiškimi priznanji.

V moji skrinji spominov ...

- srečujem nasmejanega, igrivega Atija;
 - Ati pleše z Mami;
 - hranim preudarnega, modrega sogovornika in svetovalca;
 - Ati postavlja šotor in gradi hišo;
 - je Ati planinec, ki naju s sestro spodbuja na poti na Ratitovec;
 - pozno v noč sedi za pisalno mizo in piše osnutke statutov, načrte, poročila, govore ...;
 - se Ati igra z vnuki in pravnukinjo;
 - slišim Atija prepevati;
 - klepeta s staro mamo pred Morajno;
 - je Ati pokončen človek s trdnimi pogledi na svet.
- Rad nas je imel in mi njega.
Rad je imel Železnike.

Kamor letijo misli, povsod srečam Atija.

Ponosna sem, da sem njegova hči.

Spisala Katarina Primožič

